

5 Charakteristiky vzdělávacích oblastí a vyučovacích předmětů

5.1 Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace je realizována v povinných vyučovacích předmětech český jazyk a literatura a anglický jazyk, v dalším cizím jazyku (německý jazyk a ruský jazyk) a ve volitelném předmětu anglická konverzace a realie.

5.1.1 *Český jazyk a literatura*

Předmět český jazyk a literatura zahrnuje obsah vzdělávacího oboru český jazyk a literatura vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace a vyučuje se v 1. – 9. ročníku. Český jazyk a literatura zaujímá nezastupitelné místo ve vzdělávacím procesu, neboť dobré jazykové vzdělání patří k velmi důležitým znakům jazykové kulturnosti a vyspělosti žáka základní školy. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

První stupeň základní školy

Na prvním stupni zaujímá český jazyk a literatura stěžejní postavení. Výuka českého jazyka a literatury přispívá k osvojení a užívání mateřského jazyka v jeho mluvené podobě. Výuka probíhá v kmenových třídách. Dotace pro výuku českého jazyka a literatury jsou v 1. třídě osm hodin, v 2. a 3. třídě devět hodin, ve 4. třídě osm hod a v 5. třídě sedm hodin týdně. Tyto dotace postačují k tomu, aby se žáci učili vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát a mluvit.

Druhý stupeň základní školy

Vyučovací předmět český jazyk a literatura navazuje na stejnojmenný předmět na prvním stupni, jeho výuka probíhá většinou v kmenových třídách, hodiny literatury podle potřeby ve školní žákovské knihovně. Český jazyk a literatura je na 2. stupni vyučován čtyři hodiny v 6. a 7. ročníku, v 8. a 9. ročníku je to pět hodin týdně, z toho vždy jedna hodina je disponibilní a bude věnována k podrobnějšímu seznámení se s regionální literaturou.

V komunikační a slohové výchově vedeme žáky k tomu, aby chápali různá jazyková sdělení, četli s porozuměním, kultivovaně psali a mluvili. Učí se výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, rozumět různým typům textů, analyzovat je a kriticky posuzovat jejich obsah.

V jazykové výchově získávají žáci vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného a srozumitelného vyjadřování.

Cílem literární výchovy je učit žáky pozorně vnímat literární text, jeho význam a smysl a přemýšlet o něm. Žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické rysy, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory na přečtené dílo. Učí se rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Snažíme se o to, aby žáci prostřednictvím četby emocionálně zráli a uvědomovali si mravní hodnoty.

Dovednosti získané ve výuce českého jazyka a literatury jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání.

V předmětu český jazyk a literatura vytváříme a rozvíjíme klíčové kompetence postupy, které umožní:

Kompetence k učení

zvládnout pravidla pravopisu

zdokonalovat se ve čtení

osvojit si základní jazykové a literární pojmy

rozvíjet dovednosti potřebné k osvojování učiva

vést žáky k aplikaci naučených pravidel pravopisu a jejich vzájemnému propojování

seznamovat žáky s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem

Kompetence k řešení problémů

navrhnout různá řešení problémů, dokončit úkoly a zdůvodnit své závěry

rozumět různým typům textů a záznamů

vést žáky k tomu, aby našli pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy

vést žáky k tomu, aby uměli nalézat chyby v textu a odůvodnit je

Kompetence komunikativní

být schopen výstižného a kultivovaného projevu

vést žáky ke správné formulaci obsahu sdělení v rámci probíraných žánrů

rozšiřovat slovní zásobu žáků pomocí literárního a gramatického učiva

vést žáky ke správné, srozumitelné stavbě větných celků, k vyprávění

Kompetence sociální a personální

vést žáky k tomu, aby dokázali požádat o pomoc

vytvářet příležitosti k tomu, aby žáci mohli diskutovat v malých skupinách a v rámci celé třídy

Kompetence občanské

seznámit žáky s naším slovesným dědictvím a vysvětlovat jim jeho význam

podporovat v žácích potřebu literárního projevu, recitace, četby

Kompetence pracovní

vést žáky k přípravě a udržování jejich učebního prostoru

vést žáky k dodržování hygienických pravidel při čtení a psaní

seznámit žáky s jazykovými příručkami a naučit je, aby se v nich uměli orientovat

podporovat v žácích sebedůvěru při vystupování na veřejnosti

vést žáky ke kultivovanému projevu jako prostředku k prosazení sama sebe

Zařazená průřezová témata**1. Osobnostní a sociální výchova (OSV)**

1.1.1.Int1-5,6,7,9; 1.1.2.nt7,8; 1.1.3.Int3,7,8,9; 1.1.4.Int1,8; 1.1.5.nt1,6,7,9;

1.2.1.Int7,8; 1.2.2.Int6,7; 1.2.3.Int2,4,5,6,7;

1.3.1.Int7; 1.3.2.Int7,8,9

2. Výchova demokratického občana (VDO)

2.4.Int9

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

3.1.Int2;

3.3.Int7,8,9

4. Multikulturní výchova (MUV)

4.1.Int8,9;

4.2.Int3,8;

4.3.Int4,5;

4.4.Int6,7;

4.5.Int8

5. Environmentální výchova (ENV)

5.1.Int6,7,9;

5.3.Int8;

5.4.Int8

6. Mediální výchova (MEV)

6.1.1.Int3,4; 6.1.2.Int4,8,9; 6.1.3.Int5,8; 6.1.4.Int2,5,8; 6.1.5.Int6,7;

6.2.1Int5,6